

BURJUVAZİNİN HESAPLARINDA CHP’NİN YERİ

Bursa’da toplanan Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu’nda yapılan konuşmanın “Faşizmin Tırmanışı ve CHP” ile ilgili bölümü, 5 Haziran 1976.

Defalarca vurgulayarak belirttik; faşizmin tırmandırılışı harekâtı silahlı saldırılar ve faili meçhul cinayetlerle sol’u sindirmekten ve tam boy açık faşizm için bir anarşi ortamı hazırlamaktan ibaret değildir. Faşist yönetimi sistemleştirme ve pekiştirme operasyonu planlı bir şekilde yürütülmektedir.

Hedef dörtlüdür: Yürütme düzeyinde 1) Devlet aygıtını ve 2) ordu yüksek kademelerini; ideolojik düzeyde 3) öğretim kurum ve kadrolarını ele geçirmek; sınıfsal düzeyde de 4) işçi sınıfını ve onunla birlikte tüm ilerici tabaka ve kitleleri baskı ve kontrol altına almak.

Bu dörtlü operasyon, bir yanıyla çok partili ve parlamentolu görünüm altında faşist bir yönetimi pekiştirmek içindir, öbür yanıyla da, tam boy açık ve askeri faşizm için hazırlıktır. MC iktidarının ve onun başını çeken Demirel-Türkeş ikilisinin planı budur.

Ordudaki Oyunlar

Son ay ve haftalarda ordu yüksek kademelerinde yer alan olaylarda Demirel-Türkeş ikilisinin parmağı olduğu, bu kademelere kendilerine uygun düşen kişileri getirmek istedikleri basında dolaylı ve dolaysız olarak o kadar yazıldı ki, bir sır olmaktan çıktı. Bu girişimler, dörtlü operasyonun yukarıda belirttiğimiz iki yanından ikincisine ilişkindir. Gerekli gördüklerinde bir askeri müdahaleyi, en azından bir sıkıyönetimi gerçekleştirebilmek için ordu kademelerinde değişikliğe girişmişlerdir. Kış aylarında sıkıyönetim önerilerini arka arkaya getirip de kabul ettiremeyince bu “ayarlar” yoluna başvurmuşlardır. Ne var ki, bu operasyon da hızla istedikleri sonucu vermemiştir. İş henüz askıdadır. Hava kuvvetlerinde orgeneral sayısını arttıran kanun Meclis’den geçecek mi, yoksa yeni atanan komutan Ağustos’ta emekli mi olacak? Alpkaya davasında verilen hükme Genel Kurmay Başkanı’nın itirazı Askeri Yargıtay’da ne sonuç verecek? Özyaydınlı’nın açtığı, Hava Kuvvetleri’ne yapılan atamayı iptal davası nasıl bir karara bağlanacak? Bunlar denklemin henüz çözülmemiş meçhulleridir.

AP’nin organı sayılan bir gazetede akıl hocalığı eden namlı “Üç Yıldızlı Denge” son yazısında açıkça böyle bir öneride bulunmaktadır. Hatta yaptığı öneri, sıkıyönetim ilanından da öte bir askeri müdahaleyi içerir görünmektedir. Şöyle ki, “Üç Yıldızlı Denge” 12 Mart Muhtırası’nın M.G.K.’nin “başkanı ve üyeleri olan zamanın Cumhurbaşkanı ve Başbakanının dışında verilmesini” eleştirmekte ve böyle verildiği için “devlet yönetimindeki müşterek ve samimi bir çalışma büyük ölçüde zedelenmiştir” demektedir. Anayasaya göre ancak tavsiye kararları almakla görevli

istişari nitelikteki bir kurulun üyeleri “Üç Yıldızlı Denge”ye göre “anayasa kuruluşlarına rehberlik edecek tarihi görevlerle karşı karşıya bulunmaktadırlar” Sözüünü ettiği görev de M.G.K.’nun hür demokratik parlamento sözüne yönelmiş tehlikenin süratle memleketten sökülüp atılmasını sağlayacak kararları almasıdır. Kimliği meçhul yazara göre parlamento, bundan önce olduğu gibi, bu kararları da saygıyla karşılayacaktır.

Büyük Sermaye Ne İstiyor?

Bu yazının iki yanlı bir anlamı var. Birincisi, MC iktidarı o kadar sıkışık, işleri yürütemez durumdadır ki, sıkıyönetim veya daha doğrudan bir askeri müdahaleden başka kendisi için çıkar yol göremiyor. İkincisi, M.G.K.’undan bir sıkıyönetim kararı çıkartabilmesi “Üç Yıldızlı Denge”nin akıl hocalığına kalmışsa, bu iş suya düşmüş demektir, hiç değilse şimdilik.

Ama bir sıkıyönetim ilanını isteyecek, “Üç Yıldızlı Denge”den ve MC iktidarından çok daha etkin görüşler de var. Büyük burjuvazi de sıkışık durumda. İşçi sınıfına, onun ücret ve yan ödemelerin artırılması taleplerine, sendikal örgütlerine artık açıktan açığa öfkeli tavır almaktadır. Büyük sanayi sermayesi MC hükümetini sert biçimde eleştirmekte ve kendi arasında dayanışmayı ve işbirliğini pekiştirip işçi sınıfına, onun taleplerine ve ilerici sendikalarına karşı direnme kararları almaktadır. Yan ödemelere paydos edilmesi, ücretlerin işverenlerce saptanması, grevlere karşı dayanışma fonu kurulması, otuz günden fazla kıdem tazminatı verilmemesi sadece işkolu düzeyinde toplu sözleşme yapılması ve kamuoyunda işverenler lehine yoğun propaganda yürütülmesi bu kararlar arasındadır.

MC iktidarı büyük sanayi sermayesinin ilişkilerine ve taleplerine duyarlı olduğunu bir daha göstermiştir. 1970’de 15-16 Haziran büyük işçi sınıfı gösterilerine yol açmış olan 274 sayılı sendikalar kanununu işverenler lehine değiştirmek girişimleri yeniden hızlandırılmıştır. Çalışma Bakanlığında bu konuda “gizli” çalışmalar, hazırlıklar yapıldığı birkaç gün önce gazetelerde çıktı. Demirel, Odalar Birliği’nin Genel Kurulunda yaptığı konuşmada vergi sisteminin “ekonomik istikrarı ve gelişmeyi sağlayıcı olması gereğinden,” “vergi mükellefinin ağır bir tazyik altında oluşundan”, “ihracat seferberliğinden”, sözetti ve işverenleri Marksist cereyanlara “karşı dikilip mücadele etmek” görevine çağırdı.

CHP’nin Durumu

Bu olup bitenler ve olagelenler arasında CHP’nin tutumu dikkat çekicidir. CHP, kendi solundaki kanadı koruduğu, onun başını çektiği vb. yollu sağ’dan gelen saldırılar karşısında çekingen ve ürkek bir tutumda olmuştur. Sol, ilerici kuruluşların düzenlediği kitle gösterilerine karşı çıkmış, kendi üyelerinin bunlara katılmasını yasaklamış, kendisini sol kanattan sıyrıp ayırma çabası içinde olmuştur. Yalnız son zamanlarda lideri Ecevit’in beyanlarında emekçi halk kitleleri ile bütünleşme ve ilerici sol kuruluşlarla bir yakınlaşma doğrultusunda yeni bir tutuma yönelme belirtileri görülmüştür. Hatta bazıları bunu, CHP’nin yeni bir strateji benimsemesi olarak yorumlamışlardır. Ama şimdi bir gizli rapor ortaya çıktı. Bunun karşısında Ecevit’in takındığı tavır konusunda basında çıkan haberler doğruysa, -kamuoyu

önünde bir tepki göstermediği ortada- “CHP’nin yeni bir strateji benimsediği” yollu değerlendirmelerin en azından şüpheli olduğunu, eski tutumun devam ettiğini işaretleiyor. Hele büyük tirajlı bir gazetede çıkan bir yazıya göre, söz konusu raporun ilk şeklinin CHP Merkez Yönetimindeki değişiklik olmadan önce Parti Meclisinde okunmuş olması bu görüşümüzü daha da güçlendiriyor.

Yine daha önce birkaç kez belirtmiştik; büyük burjuvazi ve diğer sağcı çevreler işçi sınıfına ve diğer demokratik, sol güçlere karşı almayı tasarladıkları tedbirlere CHP’yi ortak etmek istiyorlar. Durup durup tekrarlanan CHP-AP koalisyonu veya işbirliği önerilerinin altında bu var. CHP ile pazarlığa oturup işçi sınıfı ve sol üzerinde bir anlaşmaya varsalar, büyük burjuvazi ve iktidarı için bu toplumsal güçleri tepelemek daha kolay olacak, istek ve hesap bu. Söz konusu raporun yazılmasında parti için hizip çekişmeleri ve kimler ne denli rol oynamış olursa olsun, raporun objektif işlevi ve anlamı CHP’yi sol’dan koparıp ayırmak ve burjuvaziye güvence vermektir; tam boy açık faşizme gidiş olasılığı karşısında sol’u ihbar edip, faşizmin önüne “işte istediğiniz kurban” deyip atmak taktiğidir. Büyük burjuvazinin ve diğer sağ görüşlerin istekleri doğrultusunda atılmış bir adımdır bu rapor. CHP açısından hafife alınacak bir olay değildir.

CHP, “sol’un sağ kanadı” olmak ile “sağ’ın sol kanadı” olmak arasında bir tercih yapmak ve çizgisini açık, tutarlı, kararlı bir biçimde ortaya koyup izlemek durumundadır. Sürgit ikisi arasında ikircikli ve yalpalamalı kalamaz. Şimdiye kadar CHP, liderinin emekçi kitlelerin hak ve özgürlüklerini savunan konuşmaları ile, “sol’un sağ kanadı” görünümünde oldu. Parti pratiğinde ise, sürekli sol’dan ayrı ve uzak durma, hatta ona karşı olmak çabalarıyla “sağ’ın sol kanadı” olma tablosunu çizdi. Gençlik kollarının raporu karşısında Ecevit’in suskunluğu bu çerçeveye içinde anlam kazanıyor. Demokratik, ilerici kamuoyunun gözleri bugünlerde özellikle CHP ve Ecevit üzerindedir.

Yürüyüş, Sayı 62, 15 Haziran 1976